

MOLITVA ZA SPAS CIVILIZACIJE*

Proučavanje svesti biće centralna naučna tema čitavog novog milenijuma

Krajem 1998. godine saopšteni su rezultati eksperimentalnih istraživanja na uglednom američkom Djuk univerzitetu o uticaju molitve na brzinu postinterventnog kliničkog oporavka akutnih srčanih bolesnika podvrgnutih tzv. koronarnoj angioplastiji. Slučajnim izborom odabrana su imena jedne grupe bolesnika na klinici (a da o tome nisu znali ni oni ni njihovi lekari) i zatim prosledena sveštenicima u nekoliko različitih religijskih centara u Jerusalimu, Nepal, Francuskoj i SAD, koji su se molili sa njihov oporavak. Potonje kliničke analize su pokazale da su se bolesnici iz ove eksperimentalne grupe oporavljali jedan i po do dva puta brže od preostalih iz kontrolne kliničke grupe, što je odmah iniciralo planiranje proširenog eksperimenta u pet uglednih medicinskih centara u SAD!

Pomenuti eksperiment svakako je na liniji ponovo probuđenog naučnog interesovanja za istraživanje fenomena svesti u poslednjoj deceniji 20. veka (sa ključnim doprinosima i naše naučne sredine u biofizičkom razumevanju elektromagnetno/jonske prirode akupunktornog sistema i njegove veze sa svešću i psihosomatskim poremećajima, proučavanju EEG korelata različitih izmenjenih i prelaznih stanja svesti, kao i uloge ovih stanja svesti u interakcijama sa makroskopskim i kvantnomehničkim okruženjem). Procenjuje se da svest danas spada u deset najvažnijih naučnih problema, a lično ne sumnjam da će biti centralna naučna tema čitavog novog milenijuma, zbog neuporedivih implikacija!

Posebno bih istakao prelazna stanja svesti, prvi put teorijski predskazana mojim biofizičkim relativističkim modelom izmenjenih i prelaznih stanja svesti, koja bi mogla biti biofizička osnova (pored ostalih transpersonalnih komunikacija) anticipacije u intuiciji, prekogniciji i dubokim kreativnim uvidima! Treba dodati da ono što se zaista anticipira u prelaznim stanjima "individualne svesti" moglo bi biti evoluirano stanje kosmičke "kolektivne svesti" u nekom budućem trenutku (kojem naša "individualna svest" ima mogućnost pristupa, pošto je sastavni deo kosmičke "kolektivne svesti" - Boga!), što se kvantnomehnički opisuje njenom determinističkom evolucijom. U tom smislu, sasvim je moguće da postoje jake preferencije za individualnu ili kolektivnu budućnost, određene spiritualnim interpersonalnim opterećenjima, kako se tvrdi u tradiciji Istoka. Međutim, anticipirano stanje može se redefinisati izmenom početnog stanja više misaono-emocionalno povezanih "individualnih svesti" a time i kosmičke "kolektivne svesti", menjajući anticipirane preferencije za individualnu ili kolektivnu budućnost. Ovo ostavlja prostor za slobodnu volju ukazujući na najefikasniju mogućnost uticaja na budućnost kroz molitvu za druge, u skladu sa pravoslavnom tradicijom "isihazma" i "filozofijom slobode" Berđajeva.

Prelazna stanja svesti

U tom kontekstu, reprogramiranje molitvom bi spadalo u transpersonalna relativistička prostorno-vremenska tuneliranja svesti jedne osobe u njenim prelaznim stanjima, pri čemu bi njena mentalna adresa u tim stanjima bila vezana za drugu osobu, ali posredstvom prostorno-vremenski dislociranih moćnih elektromagnetno/jonskih spiritualnih struktura iz religijskih tradicija, koje bi utiskujući svoje snažne i pročišćene misaono/emocionalne sadržaje u akupunkturane sisteme obe interagujuće osobe vršile obostrano reprogramiranje (brisanje) poremećaja vezanih za neki njihov uzajamni psihosomatski konflikt. Ovo bi moglo biti objašnjenje za posebnu efikasnost molitve sprovedene pred spavanje (što preporučuju sve religijske tradicije, kada se najlakše kontrolišu adresirani sadržaji svesti uoči prelaznog stanja budnost/spavanje), ali i razlog zašto monasi

---

* Članak je objavljen u subotnjem dodatku Kultura-Umetnost-Nauka dnevnog lista "Politika" od 01.04.2000. godine, u serijalu "Prema novom humanizmu: Renesansa čoveka" koji je inicirala naša poznata književnica Jara Ribnikar - uz redakcijski izbor naslova i podnaslova (predloženi originalni naslov bio je "Humanizam bez duhovnosti - Nemoguća misija"; prim. autora).

sprovode molitvu i rano pred zoru, ili tokom produženog bdenja (kada je bioritam organizma u pospanom stanju na granici prelaznog stanja budnost/spavanje, čime se ne samo dobro kontrolišu adresirani sadržaji svesti već se ima i puna svesnost o neposredno dobijenim transpersonalnim informacijama u prelaznim stanjima svesti tokom molitvi, što svakako učvršćuje njihovu veru).

Istakao bih da je molitva verovatno i najefikasniji način za uklanjanje psihosomatskih poremećaja prouzrokovanih međuljudskim konfliktima, pošto jednostrano uklanjanje poremećaja nekom terapeutskom tehnikom ostavlja neuklonjeni konflikt kod druge osobe, odakle će on biti ponovo obostrano indukovano u njenim prelaznim stanjima svesti sa (nesvesnim) mentalnim fokusom na prvu osobu. Ovo istovremeno ukazuje na izuzetan praktičan značaj spiritualnog morala i molitve za druge sa kojima smo u nekoj misaono/emocionalnoj vezi (kako bližnje tako i neprijatelje, jer tako se jedino mogu trajno iskoreniti uzajamni problemi u sebi i drugima), kroz obostrano pročišćenje misaono/emocionalnih fokusa i time obostrano poboljšanje psihosomatskog zdravlja i/ili uzajamnih odnosa. Čini se da zato hrišćanstvo toliko insistira na pokajanju i praštanju, što predstavlja odraz spiritualne zrelosti osobe: to implicira obavezu duhovno zrelijih osoba da kroz molitvu pomažu u rasterećenju konfliktata, i onda kada su one same žrtve sukoba. Čak nije dopustivo ni da se vidi zlo u bližnjem i da se on osuđuje (drevna biblijska zapovest dana čoveku u Raju, koja zabranjuje kušanje "s drveta od znanja dobra i zla" - kod drugih - "jer u koji dan okusiš njega umriješ", čije je kršenje dovelo do Adamovog grehopada i posejalo klicu budućeg "terora istorije!"), insistirajući samo na ličnom pokajanju i praštanju, što jedino vodi konačnom rasterećenju misaono/emocionalnih konfliktata.

Ima li života posle smrti

Vidi se i da bi dublje razumevanje same prirode svesti i transpersonalnih fenomena moglo ubrzo dovesti i do naučnog razumevanja nekih fundamentalnih filozofsko-religijskih pitanja (poput tri ključna Kantova pitanja - postoji li Bog, ima li života posle smrti, postoji li slobodna volja - na koja će odgovori po svojoj prilici biti pozitivni). Verujem da će civilizacija, kroz sintezu savremenih naučnih saznanja iz oblasti svesti i višemilenijumskih religijskih iskustava različitih tradicija, u bliskoj budućnosti doživeti renesansu modela ponašanja baziranog na duhovnim moralnim načelima milosrđa, i da će novi milenijum biti obeležen mudrošću, kako bi istorija (u osnovi netolerantnog ponašanja, u ovim ili onim istorijskim kontekstima) postala istinska učiteljica života, bez potrebe da se svaka generacija uči na sopstvenim bolnim iskustvima. Odlučujuću ulogu u ovom procesu mogle bi da odigraju sve verske zajednice, kultivišući istinski duhovni moral i apsolutnu (ne deklarativnu, kao do sada kroz istoriju) međuljudsku, međuetničku i međureligijsku toleranciju, kao i meru ponašanja pojedinaca iz perspektive smrti, odnosno količine generisanih i nereprogramiranih psihosomatskih konfliktata do trenutka smrti, koja određuje spiritualnu evoluciju duše umrlog ali i preferencije za individualnu i/ili kolektivnu budućnost potomstva - koju je moguće značajno izmeniti jedino kroz kolektivno upražnjavanje molitve za svoje bližnje i svoje neprijatelje, i sledstveno globalno reprogramiranje prostorno-vremenske mreže "kolektivne svesti".

Zato smatram, zbog istorijskog ponavljanja tragičnih balkanskih golgota, da u interesu budućnosti našeg potomstva moramo kolektivno učiniti napor za stalno reprogramiranje molitvom svoga individualnog mentalnog okruženja, čime ćemo doprineti renesansi duhovnih moralnih načela milosrđa i ostvarenju civilizacije bez besmislenih i bolnih međuljudskih, međuetničkih i međuverskih sukoba! Sve drugo, uključujući i krajnje dobronamerna racionalna ubeđivanja i pozivanje na velike principe i "grešni ponos" (koji nas najpre bezazleno razdvajaju, a potom često spontano rađaju velike konflikte: "put do Pakla popločan je dobrim namerama!"), pojačavaće postojeća misaono/emocionalna opterećenja ljudi i uvećavaće zlo u svetu - beznadežno udaljavajući pojedince, narode i čitav ljudski rod od duha zajedništva i krajnjeg ideala bezgrešnog (isceljenog/zdravog) stanja individualne i kolektivne svesti.

Prof. dr Dejan Raković